

ATSAKINGAS ANTIBIOTIKŲ VARTOJIMAS

Antibiotikai gydo tik bakterijų sukeltas infekcijas – jie nepadės pasveikti, sergant virusinėmis ligomis, tokiomis kaip peršalimas ar gripas.

Neteisingas antibiotikų vartojimas:

- skatina atsparių bakterijų vystimąsi,
- naikina gerąsias organizmo bakterijas,
- sukelia pašalinius reiškinius, tokių kaip viduriavimas, pykinimas, arba bėrimas.

Antibiotikai – vaistai, kurie naudojami siekiant išvegti bakterinių infekcijų arba jas gydyti. Atsparumas antibiotikams išsivysto, kai įvyksta bakterijos pasikeitimas kaip atsakas į ją veikiantį vaistą.

Bakterijos, o ne žmonės, tampa atsparios antibiotikams. Tokios bakterijos gali užkrėsti žmogų. Jų sukeltą infekciją sunkiau išgydyti nei sukeltą vaistams neatsparių bakterijų.

Gydymo antibiotikais tikslas – sunaikinti bakterijas infekcijos vietoje. Antibiotikai gali būti vartojami tiksliai žinant infekcijos sukėlėją ir jo jautrumą – tai specifinis antibiotikų vartojimas, arba numatant galimą sukėlėją ir jo jautrumą. Tam tikrose situacijose antibiotikų skiriama siekiant išvengti infekcijų, t.y. profilaktiškai, tačiau tik tais atvejais, kai profilaktikos efektyvumas yra įrodytas, tarkim, chirurgijoje (norin sumžainti operacinių žaizdų infekcijų riziką) arba po kontakto su pavojinga infekcine liga (meningokokine infekcija, kokliušu, difterija ir kt.) sergančiu ligoniu. Idealiu atveju antibiotikai skiriami nustačius infekcijos sukėlėją ir jo jautrumą antibiotikams.

Antibiotikų veikimas – pasižymi specifiniu poveikiu gyvoms ląstelėms. Jie veikia baktericidiškai, t.y. nužudo bakterijas iškart, arba bakteriostatiškai – slopina jų dauginimąsi. Ne visi antibiotikai kovoja su visomis bakterijomis. Egzistuoja daugiau nei penkiolika skirtingų klasių antibiotikų, kurie skiriasi chemine struktūra ir poveikiu bakterijoms. Vienas antibiotikas gali kovoti tik su viena arba keliomis bakterijų rūšimis, tačiau antibiotikai neveikia virusų, parazitų ir grybelių. Specialistai skiria plataus ir siauro veikimo spektro antibiotikus. Siauro spektro antibiotikai veiksmingai veikia tam tikrų rūšių bakterijas. Jų skiriama tada kai žinoma, kokios bakterijos sukėlė infekciją. Plataus veikimo spektro antibiotikai skiriami tais atvejais, kai neaišku, kokios bakterijos sukėlė infekciją, arba žinoma ar įtariama, jog infekciją sukėlė kelių rūšių bakterijos.

Antibiotikus gali skirti tik jus apžiūrėjęs gydytojas – daugelis peršalimo ligų gali sukelti tuos pačius simptomus, tačiau jų gydymas gali skirtis. Jeigu anksčiau jums sergant buvo skirti antibiotikai ir jūs visiškai pasveikote, pasireiškus panašioms simptomams, jūs vėl norėtumėte vartoti anksčiau skirtą antibiotiką. Tačiau jus apžiūrėjęs gydytojas gali nustatyti, ar ir šį kartą esantiems simptomais mažinti reikia antibiotikų.

- Niekada nemėginkite įsigyti antibiotikų be recepto,
- Niekada nekaupkite antibiotikų vėlesniam gydymui,
- Niekada nevartokite po ankstesnio gydymo likusių antibiotikų,
- Niekada nesidalykite antibiotikų likučiais su kitais žmonėmis.

Antibiotikai nemalšina skausmo ir negali išgydyti visų ligų – jie neveikia kaip nuskausminamieji ir negali palengvinti galvos ar kitų kūno dalių skausmo bei sumažinti karščiavimo. Antibiotikai veiksmingi kovoja tik su bakterinės kilmės infekcijomis ir negali padėti išgydyti infekcijų, kurias sukelia virusai, pvz, slogos ar gripo. Iki 80 proc. peršalimo ligų yra virusinės kilmės, taigi, vartodami antibiotikus, geriau nepasijusite.

Skirkite sau laiko pasveikti – Sergant dauguma peršalimo ligų, ligonio būklė pagerėja po dviejų savaitių. Simptomams neišnykus arba iškilus abejonių, svarbu pasitarti su savo gydytoju. Kreipkitės patarimo į vaistininką – simptomus gali palengvinti kiti vaistai. Vaistininkas gali rekomenduoti nereceptinių vaistų peršalimo ar kitiems simptomams lengvinti.

Atsparumas antibiotikams, pagrindiniai faktai:

- Atsparumas antibiotikams šiuo metu yra viena iš didžiausių grėsmių sveikatai pasauliniu mastu.
- Atsparumas antibiotikams atsiranda natūraliai, tačiau netinamai vartojami antibiotikai tarp žmonių ir gyvūnų paspartina šį procesą.
- Auga infekcijų skaičius (tokių kaip gonorėja, pneumonija ir tuberkuliozė), kurias gydyti vis sunkiau, nes antibiotikų veiksmingumas mažėja.

Parengta pagal higienos instituto parengtą medžiagą,
visuomenės sveikatos specialistė
Simona Gelžinienė, simona.gelziniene@sveikatos-biuras.lt

